

מִילְתָא חַדְתָא

מילין יקירין וחידושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי הוד הו אביהצירא שליט"א

חַדְתָא דְאוֹרַיְיתָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

שִׂיחַת עַבְדֵי אָבוֹת

קְפִיצַת הָאָרֶץ רֶמֶז שֶׁהִתְעַלְּתָה לְמַעְלָה מִן הַשָּׁמַיִם

בְּשִׁלּוּחוּתוֹ שֶׁל אֱלִיעֶזֶר מָצִינוּ שֶׁקָּפְצָה לוֹ הָאָרֶץ בְּדַרְכּוֹ, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י 'וָאָבֹא הַיּוֹם אֶל הָעָיִן', הַיּוֹם יָצָאתִי וְהַיּוֹם בָּאתִי, מִכָּאן שֶׁקָּפְצָה לוֹ הָאָרֶץ. וּבְבֵאוּר עִנְיַן קְפִיצַת הָאָרֶץ יֵשׁ לוֹמַר שֶׁהִתְעַלְּתָה הָאָרֶץ לְמַעְלָה מִמַּדְרֵגָתָהּ, כִּי בְּשָׁעָה שֶׁהַתַּחְתּוֹנִים מֵיטִיבִים דַּרְכֵיהֶם זוֹכִים לְהַשְׁרוֹת הַשְׁכִינָה בַּתַּחְתּוֹנִים וּלְהַעֲלוֹת אֶת הָאָרֶץ לְמַעְלָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְעַתָּה כְּשֶׁעָסַק אֱלִיעֶזֶר לְהַעֲמִיד אֶת זֶרַע יִשְׂרָאֵל מִיִּצְחָק וְרִבְקָה, הִתְעוֹרֵר תִּקּוּן הָאָרֶץ מִכֹּחַ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקָפְצָה לוֹ הָאָרֶץ בְּמַדְרֵגָתָהּ לְמַעְלָה מִן הַשָּׁמַיִם.

מַדְרֵגַת הָאָרֶץ לְמַעְלָה מֵהַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם

וּכְמוֹ שֶׁמָּצִינוּ **בָּאלֹשֶׁיךָ הַקָּדוֹשׁ** (דברים י יד) עַל הַכָּתוּב 'הֵן לַה' אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמָיִם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ', וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה סֵדֶר הַפָּסוּק כִּי מִן הַשָּׁמַיִם הַנִּמּוּכִים עָלָה לִשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הַגְּבוֹהִים יוֹתֵר, וְשׁוּב יָרַד לְמַטָּה וְהִזְכִּיר אֶת הָאָרֶץ הַנִּמּוּכָה מֵהֶם, אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם הֵם מַגְבִּיהִים אֶת הָאָרֶץ לְמַעְלָה מִן הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים, וּבְמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים הֵם קוֹבְעִים אֶת עִקַּר הַשְׁרָאַת הַשְׁכִינָה בַּתַּחְתּוֹנִים, וּתְחִלָּה נִזְכְּרוּ הַשָּׁמַיִם הַנִּמּוּכִים וּלְמַעְלָה מֵהֶם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הַגְּבוֹהִים, וְהַמַּעֲלָה הָעֶלְיוֹנָה בְּיוֹתֵר הִיא מַעֲלַת הָאָרֶץ הַשּׁוֹלֶטֶת עַל הָעֶלְיוֹנִים.

וְהִנֵּה בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ הָיְתָה בְּשֵׁם אהו"ה, וְהוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת 'אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ', אֲבָל אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אָמַר 'וָאָבֹא **הַיּוֹם** אֶל **הָעָיִן**', וְהִקְדִּים בִּדְבָרָיו אוֹתִיּוֹת ו"ה לְאוֹתִיּוֹת א"ה, לְרַמֵּז שֶׁהִקְדִּים 'וְאֵת **הָאָרֶץ**' לְ'אֵת **הַשָּׁמַיִם**', כִּי זָכָה לְהַקְדִּים הַתַּחְתּוֹנִים לָעֶלְיוֹנִים, וּמִכָּאן שֶׁקָּפְצָה לוֹ הָאָרֶץ, שֶׁקָּפְצָה הָאָרֶץ לְמַעְלָה מִמַּדְרֵגַת הַשָּׁמַיִם.

קְפִיצַת הָאָרֶץ מִכֹּחָם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וְכָל עִנְיַן קְפִיצַת הָאָרֶץ לֶאֱלִיעֶזֶר הָיְתָה מִכֹּחַ הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי שֶׁעֲתִידִים הֵם לְקַבֵּל הַתּוֹרָה הִתְעוֹרֵר כֹּחָם לֶאֱלִיעֶזֶר לְהַגְבִּיהַּ אֶת הַתַּחְתּוֹנִים, וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ חַזַ"ל (ב"ר ס ח) פָּה שִׂיחָתָן שֶׁל עַבְדֵי אָבוֹת לִפְנֵי הַמָּקוֹם מִתּוֹרָתָן שֶׁל בָּנִים, שִׂיחָתָן שֶׁל עַבְדֵי אָבוֹת שֶׁקְּפָצָה לָהֶם הָאָרֶץ, כָּל זֶה הָיָה מִכֹּחַ תּוֹרָתָן שֶׁל בָּנִים, וְעָמְדָה זְכוּת הַבָּנִים לְעַבְדֵי אָבוֹת, וְקִפְּצָה לוֹ הַדֶּרֶךְ לְהַגְבִּיהַּ לְמַעְלָה אֶת הָאָרֶץ מִן הַשָּׁמַיִם.

מִילְתָא דְפַלְיָאתָה

בְּשִׁדּוּךְ - יֵשׁ לִבְדֹּק בְּעִקַּר מִדּוֹת טוֹבוֹת

בְּשִׁדּוּךְ יוֹתֵר חָשׁוּב עִנְיַן הַמִּדּוֹת וְלֹא דַּי שֶׁלִּמּוּדָה בְּנִסִּים

הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל עֵין הַמַּיִם וְהָיָה הָעַלְמָה הַיֹּצֵאת לִשְׁאֹב וְאָמַרְתִּי אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא מְעַט מַיִם מִכַּדֵּךְ. וְאָמְרָה אֵלַי גַּם אַתָּה שְׁתֵה, וְגַם לִגְמַלֶּיךָ אֶשְׁאָב, הִוא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הכיח ה' לְבֶן אֲדֹנִי (כד מג-מד). יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן בְּמַעֲשֵׂה שִׁלּוּחוּתוֹ שֶׁל אֱלִיעֶזֶר לְבַקֵּשׁ אִשָּׁה לְיִצְחָק, אַחַר שֶׁרָאָה שֶׁעָלוּ הַמַּיִם לְקִרַאת רִבְקָה בְּדַרְכָּהּ נֵס (ב"ר ס ה), בִּקֵּשׁ מִמֶּנָּהּ לְהַשְׁקוֹתוֹ כְּדֵי לִבְחֹן אֶת מִדּוֹתֶיהָ הַטּוֹבוֹת, וְיֵשׁ לְהָבִין, אַחַר שֶׁכְּבָר רָאָה שֶׁלִּמּוּדָהּ הִיא בְּנִסִּים, מַדּוּעַ הֶצְרֵךְ לְהוֹסִיף וּלְנַסּוֹתָהּ לָדַעַת אִם תַּשְׁקֶה אוֹתוֹ בְּעַיִן טוֹבָה. בֵּאֲרוּ בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּשִׁדּוּךְ לֹא מַסְפִּיק שֶׁנַּעֲשִׂים עַל יָדֶיהָ נִסִּים וּמוֹפְתִים, אֶלָּא הָעִקָּר הוּא שֶׁתִּהְיֶה בַּעֲלַת מִדּוֹת טוֹבוֹת וְיִשָּׁרוֹת, וְלָכֵן לֹא דַּי שֶׁלִּמּוּדָהּ הִיא בְּנִסִּים, אֶלָּא אַף הוֹסִיף לְבָדְקָהּ כְּדֵי לְהַכִּיר מִדּוֹתֶיהָ.

וּבְיוֹתֵר יֵשׁ לוֹמַר, שֶׁבְּבֵיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם וְיִצְחָק לֹא הָיוּ הַנִּסִּים נְחְשָׁבִים כִּי הָיוּ מְלֻמָּדִים בְּנִסִּים, וְלָכֵן לֹא שָׂם לִבּוֹ לַנִּסִּים שֶׁאֵרְעוּ עַל יָדָהּ, אַךְ הָעִקָּר שָׂם עֵינוֹ וְלִבּוֹ לְהַכִּיר הַאִם הִיא בַּעֲלַת מִדּוֹת טוֹבוֹת. כִּי הוּא הַטַּעַם שֶׁשִּׁלְּחוּ אַבְרָהָם אָבִינוּ ע"ה דַּוְקָא לְבֵיתוֹ וּמִשְׁפַּחְתּוֹ מֵחָרָן וְלֹא רָצָה לָקַחַת מִבְּנוֹת כְּנַעַן, כִּי בְּנֵי אֶרֶץ כְּנַעַן הָיוּ לְקוּיִים בְּמִדּוֹת רָעוֹת וּמְקֻלְקָלוֹת הָעוֹבְרוֹת בְּתוֹרָשָׁה מֵהוֹרִים לְיִלְדֵיהֶם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ הָיוּ בַּעֲלֵי מִדּוֹת טוֹבוֹת, וְלֹא הָיוּ לְקוּיִים אֶלָּא בְּעִנְיַן הָאֱמוּנָה בַּה', וְעִנְיָנֵי אֱמוּנוֹת אֵין הָאָב מוֹרִישׁ לְבָנָיו אַחֲרָיו.

ברזא דאתי"ד
רמזים נפלאים על סדר הפרשה

בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל - בִּרְכַּת אֱמוּנַת אֲבוֹתֵינוּ לְדוֹרוֹת

הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים טָעֲמוּ טַעַם עוֹלָם הַבָּא בְּעֵת מֵצַר וְקֹשִׁי

בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן אוֹמְרִים 'הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ וְכוּ' כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל', שֶׁהָאָבוֹת נִתְבָּרְכוּ בְּלָשׁוֹן זֶה, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים חַז"ל בַּגְּמָרָא (ב"ב טז:) שִׁלְשָׁה הִטְעִימָן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה מֵעֵין הָעוֹלָם הַבָּא, אֵלּוּ הֵן, אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. בְּאַבְרָהָם כְּתִיב (כד א) 'וַה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל', בְּיִצְחָק כְּתִיב (כז לג) 'וְאֹכַל מִכֹּל', בְּיַעֲקֹב כְּתִיב (לג יא) 'וְכִי יֶשׁ לִי כֹּל', כְּלוֹמַר לֹא חָסְרוּ שׁוּם טוֹבָה (רש"י שם יז).

תְּמִיהָה רַבָּתִי תַּעֲלֶה כְּשֶׁנִּרְאֶה מָתַי נֶאֶמְרוּ פְּסוּקֵי בְּרָכָה אֵלּוּ לָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים. בְּאַבְרָהָם נֶאֱמַר 'וַה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל' בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה שֶׁקָּם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ בְּפִטִירַת שָׂרָה אִמֵּנוּ ע"ה. כֵּן הַנֶּאֱמָר בְּיִצְחָק 'וְאֹכַל מִכֹּל' הָיָה כְּשֶׁנִּכְנַס עֵשָׂו לְהָבִיא אֶת הַמַּטְעַמִּים שֶׁהֵכִין עֲבוּרוֹ וְרָאָה יִצְחָק גֵּיהִנֹּם פְּתוּחָה מִתַּחְתָּיו, וַיֶּחֱרַד חֲרָדָה גְּדוֹלָה כְּשֶׁהֵבִין עַד כַּמָּה רָשָׁע הוּא עֵשָׂו, וְלֵב מִי יָכוֹל לַעֲמֹד בְּצַעַר נוֹרָא זֶה כְּשֶׁנּוֹדָע לְאָדָם חַס וְשָׁלוֹם עַל בְּנוֹ שֶׁסָּר מִן הַדֶּרֶךְ וּמַזִּיק אֶת הַבְּרִיּוֹת, וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה יִצְחָק אָבִינוּ ע"ה שֶׁיִּרְאַת הַשָּׁמַיִם שֶׁלּוֹ הָיְתָה בַּדַּרְגָּה הַגְּבוֹהָה בְּיוֹתֵר בְּחִינַת 'עַמַּד' יִצְחָק, שֶׁמִּבֵּין כַּמָּה חֵטְא מְרַחֵק אֶת הָאָדָם וְכַמָּה מַעֲשֵׂי הָרֶשַׁע שֶׁל עֵשָׂו הִרְחִיקוּהוּ וְהִדִּיחוּ אוֹתוֹ מֵהַקְּדֻשָּׁה שֶׁל אֲבוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהָיוּ מֻרְכָּבָה לַשְּׁכִינָה.

וּכְדֶרֶךְ זֶה הַנֶּאֱמָר בְּיַעֲקֹב אָבִינוּ ע"ה הָיָה בְּעֵת שֶׁפָּגַשׁ אֶת עֵשָׂו אָחִיו שֶׁרָצָה לְהָרְגוֹ וּמַצִּיעַ לוֹ שֶׁיְּסַיֵּע לְמִשְׁפַּחְתּוֹ עִם הַמִּנְחָה שֶׁשָּׁלַח אֵלָיו, וְיַעֲקֹב אָבִינוּ ע"ה מֵבִין שֶׁבְּכָךְ רוֹצֶה עֵשָׂו הָרָשָׁע אַחֲיָזָה חָלִילָה בְּזֶרַע יַעֲקֹב אָבִינוּ ע"ה שֶׁמִּטָּתוֹ שְׁלֵמָה לְלֹא שֵׁמֶץ פְּגָם, וּבְתוֹךְ כָּל זֶה אוֹמֵר לוֹ יַעֲקֹב 'כִּי חַנַּנִי אֱלֹקִים וְכִי יֶשׁ לִי כֹּל'. וְעַל בְּרָכוֹת אֵלּוּ מְבַקְּשִׁים אָנוּ שֶׁנִּתְבָּרֵךְ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ, הֵיְתָכֵן כַּדָּבָר הַזֶּה, מַדּוּעַ וְכֵיצַד אֲנַשֵּׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה שְׁתִּקְּנוּ אֶת נֻסַּח הַתְּפִלָּה בָּחֲרוּ דַּוְקָא בִּבְרָכוֹת שֶׁהָיוּ אֵצֶל הָאָבוֹת בִּזְמַן דָּחוּק וְצַעַר וְלֹא בְּמַצַּב שַׁלְוָה וְנַחַת.

הַחִזּוּק בֶּאֱמוּנָה בְּעֵת מֵצַר - הַבְּרָכָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר

אֶלָּא מִכָּאן מוֹדָעָה רַבָּה לְאוֹרֵיתָא וּמִמֶּנָּה תּוֹצְאוֹת חַיִּים לְחַיֵּי כָּל אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל זֶרַע הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, כִּי הָאָבוֹת שֶׁהָיוּ מֻרְכָּבָה לַשְּׁכִינָה הִתְעַלּוּ וְהִגִּיעוּ לְהַכָּרָה בְּהִירָה כִּי כָּל הָעוֹבֵר עֲלֵיהֶם הִנּוֹ חֲטִיבָה אַחַת שֶׁל קֶשֶׁר עֶלְיוֹן בְּבוֹרֵא כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא הַיּוֹדֵעַ כִּי זוֹ הַדֶּרֶךְ טוֹבָה הִיא לָהֶם, וְגַם אִם נִרְאֶה כִּי צָרָה הִגִּיעָם אֵין זֹאת אֶלָּא לִבְחֹן חֹזֶק בִּטְחוֹנָם בּוֹ. וְאָכֵן הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים הִכִּירוּ זֹאת וְכַאֲשֶׁר קָרָתָם הָרָעָה הֶאֱמִינוּ כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ עָשָׂה וְעוֹשֶׂה וְיַעֲשֶׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים וְכָל דְּעָבִיד רַחֲמָנָא לְטָב עָבִיד, וּמִשֶּׁכָּךְ דָּוְקָא בְּשָׁעָה זוֹ הִתְחַזְּקוּ שְׁאֵת הִיא הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ אוֹתָם ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁכָּל הַמִּקְרִים בְּרָכָה הִיא לָהֶם.

אַבְרָהָם הוֹרִישׁ מִדָּתוֹ לְיִצְחָק וְיַעֲקֹב ע"ה

וְאַבְרָהָם הוֹרִישׁ מִדָּה זוֹ לְיִצְחָק בְּנוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם כה ה) 'וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק', וּבְאוּרוֹ כִּלְשׁוֹנוֹ שֶׁל בַּעַל **דֶּגֶל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם** (עקב ד"ה ארץ): וְאוֹתוֹ 'כָּל' נָתַן לְיִצְחָק, וְהַיְינוּ שֶׁמָּסַר לוֹ גַּם כֵּן אוֹתוֹ 'רָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא', שֶׁיִּהְיֶה לוֹ אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן בָּהּ', וּבָזֶה כָּלוּל כָּל הַבְּרָכוֹת, כִּי מִמֵּילָא כָּל הַשְׁפָּעוֹת נִמְשָׁכִין מִזֶּה. וְגַם יִצְחָק בְּעֵת שֶׁרָאָה גֵּיהִנֹּם פְּתוּחָה לְפָנָיו אָמַר 'וְאֹכַל מִכֹּל'. וְכֵן יַעֲקֹב הִכִּיר בְּחֶסֶד ה' יִתְבָּרַךְ וּבְכָל עֵת אָמַר 'יֶשׁ לִי כֹּל' וְאַף בְּשָׁעָה שֶׁמָּצָא אֶת עֵשָׂו בָּא לְקָרְאתוֹ עִם אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ כְּדֵי לְהָרְגוֹ, וְאָז 'וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ' (לב ח), 'וַיִּירָא' שֶׁמָּא יֶהֱרֹג, 'וַיֵּצֶר' לוֹ' אִם יֵהָרֵג הוּא אֶת אֲחֵרִים (רש"י שם), וְעִם זֹאת אָמַר 'יֶשׁ לִי כֹּל'.

זוֹהִי הַבְּרָכָה שֶׁלָּמָּה שֶׁמְּבַקְּשִׁים אָנוּ לְהִתְבָּרֵךְ בָּהּ 'כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ', שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְחַזֵּק בְּעֵת וּבִזְמַנִּים קָשִׁים הַמִּתְרַגְּשִׁים וּבָאִים לִפְנֵי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, הֵן מִצָּרִים בְּגַשְׁמִיּוּת וְהֵן כְּשֶׁהֵם בִּרוּחָנִיּוּת, וְאַף בָּהֶם נִזְכֶּה לְהַכִּיר בְּהַשְׁגָּחַת ה' יִתְבָּרַךְ וְנַאֲמִין כִּי ה' יִתְבָּרַךְ דּוֹאֵג וְשׁוֹמֵר עַל כָּל אָדָם וּמוֹכָח אִם כֵּן כִּי זֶהוּ הַטּוֹב בְּיוֹתֵר עֲבוּרֵנוּ. וְעַל יְדֵי כָּךְ נִזְכֶּה אַף אָנוּ שֶׁיַּטְעִימֵנוּ ה' בָּעוֹלָם הַזֶּה מֵעֵין הָעוֹלָם הַבָּא.

'יֶשׁ לִי כֹּל' מִדַּת הַהִסְתַּפְּקוּת וְהַשִּׂמְחָה בְּחֶלְקוֹ

בְּבִרְכָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב נִכְלֶלֶת גַּם הַבְּרָכָה הַגְּדוֹלָה שֶׁיֵּשׁ לְמִסְתַּפֵּק בְּמוּעָט וְשָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, כָּךְ דִּבֵּר בְּקָדְשׁוֹ **הרה"ק הָאַהֲבַת שָׁלוֹם ע"ה** (בראשית ד"ה ויכל): יָדוּעַ שֶׁעִקַּר הָעַצְבוּת שֶׁבָּאָה לָאָדָם הַכֹּל הוּא מִצַּד שֶׁחָסֵר לוֹ אֵיזֶה דָּבָר, וְכָל הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם הַכֹּל הוּא מִצַּד שֶׁעֲדַיִן לֹא זָכָה לְבְחִינַת 'כֹּל', בִּרְכַּת יַעֲקֹב אָבִינוּ ע"ה, עַל דֶּרֶךְ שֶׁאָמַר 'וְכִי יֶשׁ לִי כֹּל'. כִּי כְּשֶׁאֵין לָאָדָם בְּחִינַת 'כֹּל', אֲזַי נִדְמֶה תָּמִיד בְּעֵינָיו שֶׁחָסֵר לוֹ שׁוּם דָּבָר, וַעֲדַיִן אֵין לוֹ שְׁלֵמוּת כָּל צָרְכּוֹ, וּמֵחֲמַת זֶה בָּא לְעַצְבוּת, וְזוֹ הִיא הָעֵדֶר הַמְּנוּחָה, כִּי אֵין הָאָדָם יָכוֹל לָנוּחַ כְּשֶׁחָסֵר לוֹ אֵיזֶה דָּבָר.

אֲבָל אִם זוֹכֶה הָאָדָם לִבְחִינַת 'כֹּל' אֲזַי הוּא תָּמִיד בִּבְחִינַת הִסְתַּפְּקוּת, וְאַף עַל פִּי שֶׁחָסֵר לוֹ אֵיזֶה דָּבָר הֵן בְּגוּף וְהֵן בְּמָמוֹן אֵינוֹ מַרְגִּישׁ הַחִסָּרוֹן, עַל יְדֵי בְּחִינַת 'כֹּל' שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, עַל דֶּרֶךְ הַכָּתוּב (דברים ח ט) 'לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ', וַאֲזַי שׂוֹרָה עָלָיו שִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְזֶהוּ עִקַּר הַמְּנוּחָה. וְעַל כֵּן כָּל אִישׁ הַמַּשְׂכִּיל, כָּל אֶחָד לְפִי מַדְרֵגָתוֹ, צָרִיךְ לִרְאוֹת לִזְכּוֹת לִבְחִינַת כֹּל, בְּחִינַת הִסְתַּפְּקוּת, וְיֵהָא שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ הֵן בַּגַּשְׁמִי וְהֵן בָּרוּחָנִי, כִּי בִּרְכַּת 'כֹּל' יְכוֹלָה לְהִיוֹת בְּכָל הַמַּדְרֵגוֹת, וְאַף כִּי גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ יֵשׁ, עַל כָּל פָּנִים בְּאוֹתָהּ מַדְרֵגָה שֶׁהוּא עוֹמֵד שָׁם עַכְשָׁיו יָכוֹל לִהְיוֹת בְּתוֹכָהּ בְּחִינַת 'כֹּל', בְּחִינַת הִסְתַּפְּקוּת, עַל דֶּרֶךְ מַאֲמַר חַז"ל (אבות פ"ד מ"א) הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ.

אַף שֶׁהָיָה לוֹ לְאָדָם הָרִאשׁוֹן כָּל הָנֶאוֹת שֶׁבָּעוֹלָם הָיָה חָסֵר לוֹ מִדַּת 'יֶשׁ לִי כֹּל' וְחָטָא

וְיֵשׁ עוֹד לְהוֹסִיף בִּדְבָרָיו ע"ה שֶׁכַּדָּבָר הַזֶּה נִתַּן לְלִמּוֹד מֵאָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁאָמְרוּ עָלָיו חַז"ל (סנהדרין נט:) שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּגַן עֵדֶן וְהָיוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת צוֹלִין לוֹ בָּשָׂר וּמְסַנְּנִים לוֹ יַיִן, וְעִם זֹאת הִגִּיעַ אֵלָיו נָסָיוֹן גָּדוֹל לֶאֱכֹל מֵעֵץ הַדַּעַת שֶׁלְּבַסּוֹף לֹא עָמַד בּוֹ. וְכָל דַּרְדַּק יִתְקַשֶּׁה לְהָבִין, כְּלוּם חָסֵר הָיָה מַשֶּׁהוּ מִכָּל טוּב הָעוֹלָם, הֲרֵי מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת עָמְדוּ הָכֵן לְשָׁרְתוֹ וּלְהָבִיא לוֹ כָּל מַטְעַמִּים שֶׁיַּחְפֹּץ. אוּלָם בִּדְבָרִים אֵלּוּ נִגַּשׁ כִּי הַהַבְחָנָה בֵּין אִם יֵשׁ לָאָדָם אוֹ שֶׁאֵין לוֹ אֵינָהּ תְּלוּיָה בְּעָשִׁיר אוֹ אֶבְיוֹן, אֶלָּא בְּהַרְגָּשַׁת הַלֵּב שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּל, שֶׁזּוֹהִי מִדַּת הַהִסְתַּפְּקוּת שֶׁנֶּאֶמְרָה בְּיַעֲקֹב אָבִינוּ ע"ה 'יֶשׁ לִי כֹּל', וְלָכֵן אַף כִּי הָיְתָה לוֹ לָאָדָם הָרִאשׁוֹן כָּל הֶנָּאָה שֶׁיַּחְפֹּץ, אַךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה אֶילָן אֶחָד בִּלְבַד שֶׁנֶּאֱסַר עָלָיו לֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ כְּבָר הִרְגִּישׁ חֶסֶר חָזָק כָּל כָּךְ עַד שֶׁלֹּא עָמַד בַּפִּתּוּי וְחָטָא.

וְזֶהוּ הַנֶּאֱמָר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל 'אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם וְגוֹ' לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ', שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מִתְּקוּן חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁמִּתְקַיֵּם בָּהּ 'אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם' שֶׁזֶּה הוּא הַהֶפֶךְ מִבְּזַעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם וְגוֹ' בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה' שֶׁהָיָה מֻחְמָת הַחֵטְא.

בְּשַׂבַּת קְרוֹבִים לְהַשָּׂגַת מִדַּת הַשִּׂמְחָה בְּחֶלְקוֹ

מַמְשִׁיךְ הָאַהֲבַת שָׁלוֹם לְבָאֵר, כֹּחַ זֶה נִמְצָא בְּיֶתֶר שְׁאֵת בִּבְרִכַּת הַשַּׂבָּת שֶׁבָּהּ נֶאֱמַר 'וַיְכַל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי' וּפֵרֵשׁ רַשִׁ"י, מֶה הָיָה הָעוֹלָם חָסֵר - מְנוּחָה, בָּאת שַׁבָּת בָּאת מְנוּחָה כְּלִתָּה וְנִגְמְרָה הַמְּלָאכָה. כִּי בְּשַׂבַּת קֹדֶשׁ שׁוֹרָה בִּרְכַּת 'כֹּל' עַל פִּי דִּבְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (יתרו פח:) שַׂבָּת שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁמָא דְּאִיהוּ שְׁלִים מִכָּל סִטְרוֹי. וְעַל הַשַּׂבָּת נִדְרַשׁ הַפָּסוּק 'לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ' כִּי שַׂבָּת הִיא בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּתוּב בָּהּ 'אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ' וְגוֹ'. נִמְצָא שֶׁבְּשַׂבַּת קֹדֶשׁ שׁוֹרָה בִּרְכַּת 'כֹּל', וְזוֹ הִיא עִקַּר הַמְּנוּחָה וְהַשִּׂמְחָה. אֲבָל בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה אֵין שׁוֹרָה בִּרְכַּת 'כֹּל', וְזוֹ הִיא הָעֵדֶר הַמְּנוּחָה.

וְזֶהוּ, 'מֶה הָיָה הָעוֹלָם חָסֵר מְנוּחָה', וְתֵבַת 'חָסֵר' קַאי לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וַהֲוֵי כְּאִלּוּ נִכְתַּב 'מֶה הָיָה הָעוֹלָם חָסֵר, חֲסַר מְנוּחָה', וּפֵרוּשׁוֹ שֶׁל 'מֶה הָיָה הָעוֹלָם חָסֵר' הוּא, מִפְּנֵי מָה הָיָה הָעוֹלָם מַרְגִּישׁ הַחִסָּרוֹן בְּעַצְמוּתוֹ, הֲלֹא הַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. וּמְפָרֵשׁ אַחַר כָּךְ 'חָסֵר מְנוּחָה', פֵּרוּשׁ מֻחְמַת שֶׁהָיָה עֲדַיִן הָעֵדֶר וְחִסָּרוֹן בְּחִינַת 'כֹּל', שֶׁזּוֹ הִיא הֵעָדֵר וְחִסָּרוֹן הַמְּנוּחָה. 'בָּאת שַׁבָּת' שֶׁשּׁוֹרָה בָּהּ בִּרְכַּת כֹּל, 'בָּאת מְנוּחָה' וְשִׂמְחָה.

מֵי״ן נְקִידִין

מאמרי קודש ודברי חכמה וחיזוק
בעניני עבודת ה' והליכות חיים,
מסודרים על סדר יום השבת

בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ - זְמַן אַהֲבָה בְּמַתָּנָה

הִתְעוֹרְרוּת אַהֲבָה לַה' בְּשַׁבָּת - מִתּוֹךְ הַיִּרְאָה

הַיִּרְאַת שָׁמַיִם שֶׁמִּתְעוֹרֶרֶת בְּיֶתֶר שְׂאֵת וְעֹז בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, מְבִיאָה אֶת הָאָדָם גַּם לַדַּרְגָּה הַגְּבוֹהָה יוֹתֵר שֶׁהִיא אַהֲבָה, לַעֲבֹד אֶת ה' בְּכָל לֵב נֶפֶשׁ וּמְאֹד בְּתִשּׁוּקָה וְאַהֲבָה מְרוֹמֶמֶת, שֶׁכֵּן הַיִּרְאָה נִקְרֵאת 'בַּיִת' כְּדִבְרֵי הַגְּמָרָא (שבת לא:) מַכְרִיז רַבִּי יַנַּאי, חֲבָל עַל דְּלִית לֵיהּ דַּרְתָּא, וְתַרְעָא לְדַרְתָּא עֲבֵיד, הֲרֵי לָנוּ כִּי יִרְאַת שָׁמַיִם נֶחְשֶׁבֶת לְבַיִת, וּלְפִיכָךְ מַתְחִילָה הַתּוֹרָה בָּאוֹת בֵּי״ת, וּבֵאֵר **הרה״ק רַבִּי נַפְתָּלִי מֵרוֹפְשִׁיץ** ע״ה (זרע קודש פר' בראשית ד״ה התחלת) שֶׁבָּא לְרָמֵז עַל מַדַּת הַיִּרְאָה שֶׁנִּקְרֵאת 'בַּיִת' וְהִיא כְּמוֹ בַּיִת שֶׁהַכֹּל נִכְנָסִים לְתוֹכוֹ, לְלַמֶּדְךָ שֶׁכְּדֵי לִלְמֹד תּוֹרָה צָרִיךְ לְהִכָּנֵס קֹדֶם לַ'בַּיִת' הִיא יִרְאַת שָׁמַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר 'רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת ה'", וְרַק בְּתוֹךְ בַּיִת זֶה נִמְצָאִים כָּל הַמַּדְרֵגוֹת וּבְרֹאשָׁם עֲבוֹדַת ה' מֵאַהֲבָה.

כְּמוֹ כֵן הָאִשָּׁה שֶׁהִיא עִקָּרוֹ שֶׁל בַּיִת רוֹמֶזֶת לְיִרְאָה, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי לא ל) 'אִשָּׁה יִרְאַת ה' הִיא תִּתְהַלָּל', לְעֻמָּתָהּ הָאִישׁ רוֹמֵז לְאַהֲבָה. וְאָכֵן נִרְאֶה שֶׁבְּתוֹךְ הַמִּלָּה 'יִרְאָה' יֶשְׁנָם אוֹתִיּוֹת רִאשׁוֹנוֹת שֶׁל אַהֲבָה, לְלַמֵּד שֶׁמֵּהַיִּרְאָה יָבוֹא אָדָם לְאַהֲבָה. וְזֶה שֶׁרָמְזוּ בְּדִבְרֵי הַגְּמָרָא (ב״ב קמא.) 'בַּת תְּחִלָּה סִימָן יָפֶה לְבָנִים', שֶׁכַּאֲשֶׁר מַתְחִילִים בְּבַת הָרוֹמֶזֶת לְיִרְאָה סִימָן יָפֶה הוּא לְבָנִים הָרוֹמְזִים לְאַהֲבָה, שֶׁהָאַהֲבָה הַנִּרְצֵית הִיא כְּשֶׁיֵּשׁ 'בַּת תְּחִלָּה' שֶׁמַּקְדִּים יִרְאַת שָׁמַיִם תְּחִלָּה וּמִמֶּנָּה יָבוֹא לְאַהֲבָה לַה'. וְזֶה מַה שֶּׁאָמְרוּ בַּגְּמָרָא (קידושין ב:) 'דַּרְכּוֹ שֶׁל אִישׁ לְחַזֵּר אַחַר אִשָּׁה', שֶׁהָאִישׁ הָרוֹמֵז לְאַהֲבָה מְחַזֵּר אַחַר אִשָּׁה, אִשָּׁה יִרְאַת ה', כִּי זוֹ דַּרְכָּהּ שֶׁל הָאַהֲבָה לְחַזֵּר אַחֲרֵי הַיִּרְאָה כִּי מִבִּלְעָדֶיהָ לֹא יוּכַל אָדָם לָבוֹא לְאַהֲבָה אֲמִתִּית.

יִרְאַת שָׁמַיִם מְבִיאָה אַהֲבָה וְשִׂמְחָה בְּהֶפֵךְ הַטֶּבַע

וְדָבָר זֶה הוּא מִנִּפְלְאוֹת יִרְאַת שָׁמַיִם, שֶׁבְּעוֹד כָּל יִרְאָה מְרַחֶקֶת וּמְבִיאָה דְּאָגָה וּבִלְבּוּל שֶׁאֵינָהּ עוֹלָה בְּקָנֶה אֶחָד עִם אַהֲבָה וּמְאוֹר פָּנִים, שׁוֹנָה הִיא יִרְאַת שָׁמַיִם שֶׁהַיִּרְאָה עַצְמָהּ מְבִיאָה שִׂמְחָה, וּכְמוֹ שֶׁבֵּאֵר **רַבֵּנוּ יוֹנָה** (ברכות כא. מדפי הרי״ף ד״ה וגילו): שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵצֶל בָּשָׂר וָדָם הַיִּרְאָה וְהַשִּׂמְחָה הֵם דָּבָר וְהֶפְכּוֹ, שֶׁבְּשָׂעָה שֶׁהָאָדָם מְפַחֵד מִזּוּלָתוֹ הוּא עוֹמֵד נִרְתָּע וְדוֹאֵג, אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינֶנּוּ כֵּן, אַדְרַבָּה כְּשֶׁהָאָדָם מִתְבּוֹנֵן בְּגֶדְלָתוֹ וְיִרָא מִפָּנָיו, יִשְׂמַח וְיָגִיל בְּאוֹתָהּ יִרְאָה מִפְּנֵי שֶׁשִּׂבְּאֶמְצָעִיתָהּ מִתְעוֹרֵר לְקַיֵּם הַמִּצְוֹות, וְשָׂשׂ וְנֶעֱלָס בְּקִיּוּמָהּ שֶׁיּוֹדֵעַ כִּי שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו, וְעַל שִׂמְחָה כָּזוֹ תִּמְצָא שֶׁאָמַר בְּפָסוּק אֶחָד (תהלים ב יא) 'עִבְדוּ אֶת ה' בְּיִרְאָה, וְגוֹ', וּבְפָסוּק אַחֵר (שם ק ב) 'עִבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה, רוֹצֶה לוֹמַר תַּעַבְדוּ אֶת ה' בְּיִרְאָה וּבְאוֹתוֹ הַיִּרְאָה תִּשְׂמְחוּ וְתָגִילוּ בָּהּ.

שֶׁהַכֹּל כָּלוּל בַּיִּרְאָה, וְהִיא הַמְבִיאָה שְׁלֵמוּת בְּכָל הַמַּעֲשִׂים וְהַמִּדּוֹת, וְכַנֶּאֱמָר (תהלים לד י) 'יִרְאוּ אֶת ה' קְדֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו', שֶׁאֵין דָּבָר חָסֵר מִיִּרְאֵי ה', וְיֵשׁ לָהֶם לִיְרְאֵי ה' שִׂמְחָה בַּה' וְאַהֲבָתוֹ בִּדְבֵקוּת נִפְלָאָה לְצַד יִרְאָתָם.

בַּקָּשַׁת ה' הִיא רַק יִרְאַת שָׁמַיִם וּמִמֶּנָּה כְּבָר יָבוֹא לִשְׁלֵמוּת בַּכֹּל

וּבָזֶה מְבֹאָר מַה שֶּׁאָמְרָה תּוֹרָה (דברים יא יא) 'וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה', וְהִקְשׁוּ הַמְפָרְשִׁים שֶׁבַּפָּסוּק מְבֹאָרִים לְאַחַר מִכֵּן עוֹד דְּבָרִים אוֹתָם מְבַקֵּשׁ ה' מֵאִתָּנוּ מִלְּבַד הַיִּרְאָה, 'לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו, וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ, וְלַעֲבֹד אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ, לִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת ה' וְאֶת חֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם', אִם כֵּן כֵּיצַד יוּבְנוּ אִמְרֵי קָדוֹשׁ 'מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ', שֶׁמַּשְׁמָעוֹ מַה בְּסַךְ הַכֹּל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ מֵאִתָּנוּ, 'כִּי אִם לְיִרְאָה' רַק דָּבָר קָטָן וְהוּא לְיִרְאָה אֶת ה'.

אֶלָּא הַבֵּאוּר הוּא כִּדְבְרֵי **הָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ** בְּפָסוּק זֶה, כִּי הַיִּרְאָה הִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַמַּעֲלוֹת שֶׁיָּבוֹאוּ אַחַר כָּךְ, וְאָמַר לָהֶם שֶׁאֵינוֹ מְבַקֵּשׁ מֵהֶם כִּי אִם הַיִּרְאָה, וְטַעַם הַדָּבָר הִיא לְפִי שֶׁהַיִּרְאָה תְּסוֹבֵב אֶתְכֶם לְלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו, כִּי הַיִּרְאָה לֹא יֶחְדַּל מִיִּרְאָתוֹ אֶפִלּוּ בְּאַחַת מֵאֶלֶף שֶׁעָלָיו לַעֲשׂוֹת, וְלֹא זוֹ בִּלְבַד מַגִּיעָתוֹ אֶלָּא עוֹד לוֹ 'וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ', הֲרֵי שֶׁהַיִּרְאָה הִיא פֶּתַח לִכָּנֵס לְשַׁעַר הָאַהֲבָה, וְלָזֶה כְּשֶׁאָמַר הַכָּתוּב 'מַה ה' שֹׁאֵל כִּי אִם לְיִרְאָה', דִּקְדֵּק לוֹמַר 'וְעַתָּה', פֵּרוּשׁ, מַה שֶּׁהוּא שׁוֹאֵל לְיִרְאָה הוּא עַתָּה בַּזְּמַן הַזֶּה שֶׁאַתָּה בָּא לְשָׁא עֹל הָאֱלֹהוּת, אֲבָל אֵין זֶה תַּכְלִית מַה שֶּׁחָפֵץ מִמְּנוּ עֲשׂוֹת אֶלָּא שֶׁזֶּה יַעֲמִידֵנוּ בְּגֶדֶר הָאַהֲבָה, עַד כָּאן לְשׁוֹן קָדְשׁוֹ. וְכָךְ מוּבָא בְּהַרְבֵּה סִפְרֵי קֹדֶשׁ, וְדִיקוּ זֹאת מִכָּךְ שֶׁכָּתוּב 'כִּי אִם לְיִרְאָה וְגוֹ' לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו' וְלֹא כָּתוּב 'וְלָלֶכֶת' בְּוָא"ו שֶׁיִּהְיֶה נִשְׁמָע מִזֶּה שֶׁזֶּה דָּבָר נוֹסָף עַל הַיִּרְאָה, רַק הֵיוֹת וְהַיִּרְאָה הִיא הַפֶּתַח שֶׁעַל יָדָהּ יָבוֹא לִשְׁאָר הַדְּבָרִים שֶׁנֶּאֱמְרוּ שָׁם, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא 'שֹׁאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה' וּמִזֶּה יָבוֹא לִידֵי 'לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו'. וְהוּא הָאָמוּר כִּי הַיִּרְאָה הִיא הַבָּסִיס שֶׁבִּלְעָדָיו לֹא שַׁיָּךְ לַעֲשׂוֹת מְאוּמָה בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹרָתוֹ.

'מַתָּנָה טוֹבָה' הִיא מִדַּת הָאַהֲבָה הַבָּאָה בְּמַתָּנָה לְיִרְאֵי ה'

אַהֲבָה נִפְלָאָה זוֹ מִתְעוֹרֶרֶת בְּלֵב כָּל יְהוּדִי בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, וְזֹאת אַהֲבַת אֱמֶת שֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בְּשׁוּם דָּבָר, וְהִיא הַבָּאָה מִכֹּחַ הַיִּרְאַת שָׁמַיִם שֶׁיֵּשׁ בְּשַׁבָּת, וְעַל כֵּן יוֹם הַשַּׁבָּת הוּא הַיּוֹם הַמְסֻגָּל לְהַגִּיעַ וּלְהִתְקָרֵב לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ אַהֲבָה, שֶׁכֵּן הָאַהֲבָה הַבָּאָה מִתּוֹכָהּ שֶׁל הַיִּרְאָה הִיא הָאַהֲבָה אֲמִתִּית. וְזוֹ הִיא הַ'מַּתָּנָה טוֹבָה' מִבֵּית גְּנָזָיו, שֶׁאַהֲבָה זוֹ נִתֶּנֶת בְּמַתָּנָה מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְפִי הַמְבֹאָר שֶׁלְּאַחַר הֶעָמָל וְהַיְגִיעָה בְּיִרְאַת ה' מְקַבֵּל יֵרֵא שָׁמַיִם אֶת הָאַהֲבָה בְּמַתָּנָה.

דְּבָרִים מְפֻלָּאִים מֵעֵין הָאָמוּר כְּתוּבִים הֵם בְּסֵפֶר **ייטב לֵב** (פר' בראשית) עַל דִּבְרֵי הַגְּמָרָא 'לַדַּעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשְׁכֶם', אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, מַתָּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזַי וְשַׁבָּת שְׁמָהּ וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ לִתְּנָהּ לְיִשְׂרָאֵל, לֵךְ וְהוֹדִיעָם. מַהִי הַמַּתָּנָה הַטּוֹבָה שֶׁיֵּשׁ לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּבֵית גְּנָזָיו, הֲוֵי אוֹמֵר, הִיא יִרְאַת שָׁמַיִם כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר 'יִרְאַת ה' הִיא אוֹצָרוֹ' שֶׁאֵין לוֹ לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ אֶלָּא אוֹצָר שֶׁל יִרְאַת שָׁמַיִם. 'וְשַׁבָּת שְׁמָהּ' זוֹ מִדַּת אַהֲבָה הַמְכֻנָּה בְּשֵׁם 'שַׁבָּת', מִלְּשׁוֹן 'לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ'. 'וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ לִתְּנָהּ לְיִשְׂרָאֵל', לְמִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יִרְאַת שָׁמַיִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לוֹ בְּחִינַת אַהֲבָה בְּמַתָּנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (הושע יד ה) 'אֹהֲבֵם נְדָבָה'. וְצִוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה 'לֵךְ' וְהוֹדִיעָם' לְמַעַן יֵדְעוּ כִּי מֵאֵת ה' הָיְתָה זֹאת לִמְצֹא אֶת הָאַהֲבָה וְהַיִּרְאָה בְּלֵב אֶחָד, שֶׁעַל פִּי הַטֶּבַע הֵן מִדּוֹת הַסּוֹתְרוֹת זוֹ לְזוֹ, אַךְ מֵאַחַר וְהֵם מִה' יְכוֹלִים הֵם לְהִיוֹת בְּצִוְּתָא חֲדָא. וְכִלְשׁוֹן קָדְשׁוֹ: כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם יִרְאַת שָׁמַיִם אָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לוֹ מִדַּת אַהֲבָה בִּנְדָבָה וּמַתָּנָה, כְּדִכְתִיב 'אֹהֲבֵם נְדָבָה'. וּמֵעַתָּה לֹא קָשֶׁה אֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁיִּמָּצְאוּ שְׁנֵיהֶם בָּאָדָם, כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא כֹּל יָכוֹל, וְלוֹ נִתְכְּנוּ עֲלִילוֹת, וּבְכֹחוֹ הַגָּדוֹל מְסַיֵּעַ לָאָדָם אֲשֶׁר יֹאחַז בָּזֶה הוּא אַהֲבָה, וְגַם מִזּוֹ רוֹצֶה לוֹמַר יִרְאָה, אַל תַּנַּח יָדֶךָ, וּשְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד טוֹבִים וְנִצְמָדִים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל הַהוֹלְכִים לִפְנֵי ה' בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים.

יצא לאור ע"י מכון אור לישרים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או לצטט ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישרים